

Älvestad

Besiktning av kalkmåleri 2015-04-29
Gunnar Nordanskog & Eva Ringborg

Sammanfattning

Måleriet på långhusväggens sydmur konservades 2010-2011. Putsen är svårt sprucken och målningarna bör hållas under uppsikt genom återkommande besiktningar och jämförelser av fotografier. Rensning av missfärgade lager och säkring av ytliga puts-skikt bör planeras inom en femårsperiod. Även den romanska sydportalen bör konserveras inom fem år.

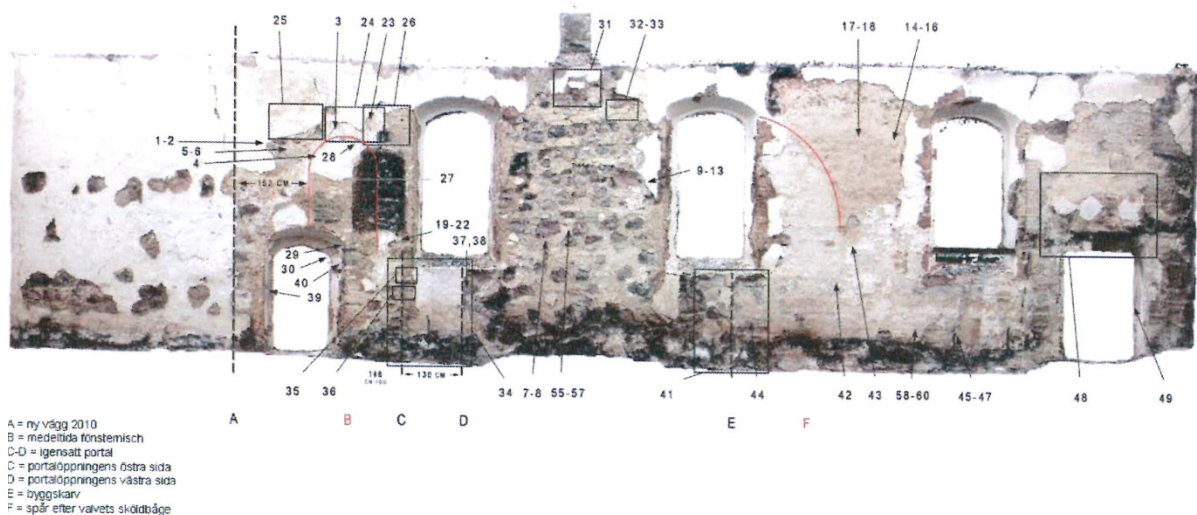
Bakgrund

Älvestads kyrka drabbades av en förödande brand den 29 mars 2007. I samband med de efterföljande uppröjningsarbetena fick vaktmästare Anna Egberth syn på målningsfragment bakom den nedfallande putsen högt upp på sydväggen. En snabb insats gjordes av konservator Misa Asp med kantlagningar för att säkra de bemålade putsfragmenten. Det tog sedan till 2009 innan kyrkan började återuppbyggas, efter ritningar av arkitekt Per Rydberg. Kyrkans torn och nästan hela sydväggens mur är bevarade sedan medeltiden, och de medeltida spåren har synliggjorts i den nygestaltade kyrkan. Så även delar av den medeltida putsen, både med och utan bemålning. Måleriet kan dateras till 1400-talet och är av hög kvalitet, men något sammanhang eller bildprogram kan inte utläsas av de sporadiska målningsfragmenten.

I samband med återuppbyggnaden konserverades medeltida puts och måleri. Vid det tillfället fanns inte utrymme för friläggning och säkring av ytliga puts-skikt, vilket då föreslogs skulle göras efter att kyrkan åter tagits i bruk (Nyström Tagesson & Asp 2011), ett arbete som alltså återstår.

Älvestad kyrka - södra fasadväggen
november 2010

Bildöversikt för detaljfoton

Bild 2: Långhusets södra vägg efter branden, laserscanning av FOI på uppdrag av Linköpings stift. Bilden användes som underlag för den kartering som gjordes vid putskonserveringen (Tagesson & Asp 2011).

Beskrivning av kalkmåleriet

Längst åt öster finns ett bemålade parti kring en medeltida fönsternisch (bild 3-5). Fönsterbågen har markerats med röda streck, och därutöver syns stjärnor, cirklar och delar av vad som sannolikt har varit växtornamentik. Nederst till vänster finns bevarat en liten del av ett fint tecknat kvinnoansikte. Kantlagningarna är gjorda med lite olika brukskvalitet. Putsen har omfattande sprickbildningar.

Bild 3: det östra partiet

Bild 4: över fönsternischen

Bild 5: Kvinna med huvuddok, detalj av bild 3. Notera sprickbildningen.

Strax öster om det mittersta långhusfönstret finns det andra partiet med bevarade målningar (bild 6-8). Här syns bland annat en mansgestalt med en blåfärgad mössa. Ytsprickorna är här av något mindre omfattning, men framförallt det övre partiet (bild 8) har missfärgningar.

Bild 6: partiet öster om det mellersta långhusfönstret.

Bild 7: detalj, nedre partiet.

Bild 8: detalj, övre partiet.

Övrigt

Den romanska sydportalen, av blandat sandsten och kalksten, åtgärdades inte vid återuppbyggnaden av kyrkan. Tidigare konstaterat konserveringsbehov kvarstår, och därtill har det uppstått nya skador med ett stort bortfall i den nedre östa delen. Konserveringsprogram finns framtaget (Henningsson 2004), och åtgärd bör planeras för genomförande inom fem år.

Besiktningsdatum 2015-04-29

Foto Gunnar Nordanskog där inget annat anges.

Rapport sammanställd av Gunnar Nordanskog 2015-04-30

Granskad av Eva Ringborg

Källor

Henningsson, Anna 2004: *Konserveringsprogram. Sydportalen Älvestads kyrka Östergötland*. 2004-10-25.

Jonsson, Emma 2009: *Älvestad från brand till återuppbyggnad*. Rapport Linköpings stift 2009-09-04.

Nyström Tagesson, Eva & Asp, Misa 2011: *Älvestads kyrka. Undersökning och säkring av kyrkans medeltida måleri*. Rapport Konservator Misa Asp & Östergötlands museum 2011-05-31